C/2024/2101

26.3.2024.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos"

(COM(2023) 533 final – 2023/0323 (COD))

(C/2024/2101)

Ziņotāji: ***Panagiotis GKOFAS***

Alena MASTANTUONO

Angelo PAGLIARA

Atzinuma pieprasījums	Eiropas Savienības Padome, 6.10.2023.
	Eiropas Parlaments, 2.10.2023.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. un 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	20.12.2023.
Pieņemts plenārsesijā	17.1.2024.
Plenārsesija Nr.	584
Balsojuma rezultāts	
(par/pret/atturas)	215/14/8

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par MVU paredzētu atvieglojumu paketi. Komiteja arī atzinīgi vērtē Komisijas nodomu turpināt cīņu pret maksājumu kavējumiem. Savlaicīga maksājumu veikšana veicina veselīgāku ekonomisko vidi un dod ieguldījumu stratēģiskajam mērķim – vienotā tirgus padziļināšanai. Vienlaikus Komiteja pauž bažas, ka pašreizējās direktīvas pārveidošana par regulu varētu ierobežot dalībvalstu un uzņēmējdarbības vides elastību laikā, kad visā ES radušies vairāki šķēršļi, un aicina turpināt izvērtēt ierosinātos pasākumus, kā arī rast proporcionālu un pielāgotu pieeju īstenošanai.

1.2. EESK norāda, ka maksājumu kavējumu kultūra dažādās nozarēs un dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Tā arī norāda divas galvenās vispārējās problēmas, kas saistītas ar maksājumu kavējumiem: pirmkārt, pašreizējo noteikumu izpilde; otrkārt, publisko iestāžu kavēti maksājumi, neraugoties uz pašreizējā direktīvā noteikto 60 dienu ierobežojumu. Vidējais publiskā sektora veiktā faktiskā maksājuma laiks ir par 13 dienām ilgāks nekā uzņēmumiem, kuriem nav noteikts maksimālais apmaksas termiņš. Tādēļ EESK aicina publiskās iestādes rādīt piemēru un ievērot spēkā esošos noteikumus.

1.3. Tiesvedības ilgais un dārgais process dažās ES dalībvalstīs, kā arī bailes ietekmēt darījumu attiecības attur kreditorus no parāda atgūšanas tiesā. Ir labāk jāizmanto digitālie rīki, jāveicina finanšpratība un citi garantiju veidi (t. i., banku garantijas, pirkuma cenas samaksa kā ķīla vai ieturējuma tiesības), kā arī alternatīvi strīdu izšķiršanas veidi.

1.4. EESK uzskata, ka valsts izpildiestāžu ieviešana varētu sniegt labumu. Tomēr Komiteja uzsver, ka šādām iestādēm gan uzņēmumu, gan publisko iestāžu komerciāli sensitīvās informācijas apstrādē būs jādarbojas objektīvi un jānodrošina maksimāla konfidencialitāte, neuzliekot papildu ziņošanas pienākumus.

1.5. EESK atbalsta finanšpratības programmu izstrādi sadarbībā ar valstu iestādēm, banku nozari, Eiropas aģentūrām/iestādēm (piemēram, Eiropas Mazo uzņēmumu alianse (*ESBA*) / ECB), kā arī uzņēmējdarbības organizācijām. Sabiedriskie pakalpojumi vai aģentūras papildus sociālajiem partneriem un tirdzniecības palātām varētu sniegt konsultāciju pakalpojumus finanšpratības un maksājumu kavējumu jautājumos, uz kuriem neattiecas valsts atbalsta regulējums.

1.6. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš maksājumu kavējumiem komercdarījumos starp Eiropas uzņēmumiem un trešo valstu struktūrām.

1.7. Ziņojumā, kurā novērtē, kā regula tikusi īstenota, būtu jāņem vērā EESK, sociālo partneru un tirdzniecības kameru novērtējumi un ziņojumi sadarbībā ar citiem likumdevējiem.

2. **Pamatinformācija**

2.1. Komisija 2023. gada septembrī publicēja MVU paredzētu atvieglojumu paketi, tostarp priekšlikumu regulai par maksājumu kavējumiem, priekšlikumu direktīvai par nodokļu vienkāršošanu MVU un pasākumu kopumu MVU darbības uzlabošanai, uzsvaru liekot uz labāka regulējuma programmas uzlabošanu, finansējuma pieejamības atvieglošanu, darbaspēka kvalifikācijas celšanu un citiem atbalsta mehānismiem.

2.2. Pakete ietver arī Maksājumu kavējumu direktīvas tiesiskā regulējuma pārskatīšanu, lai novērstu trūkumus, kas izriet no pašreizējiem ES tiesību aktiem. Konkrētāk, Komisijas rīcība ir vērsta uz to, lai risinātu preventīvu pasākumu trūkumu, maksājumu kavējumu mehānisma efektīvu īstenošanu, maksimālā maksājuma termiņa neesamību un MVU piekļuves atvieglošanu tiesiskās aizsardzības mehānismiem.

2.3. Saskaņā ar *Intrum* 2023. gada maksājumu pārskatu vidējais maksājuma termiņš uzņēmumu darījumu ar uzņēmumiem (*B2B*) attiecībās ir 41 diena, un vidējais faktiskais maksājuma laiks ir 56 dienas. Vidējie publiskā sektora piedāvātie apmaksas termiņi ir 52 dienas, un vidējais faktiskais apmaksas laiks ir 69 dienas.

2.4. Lai gan piekļuve finansējumam dažādās dalībvalstīs atšķiras ([1]), tā joprojām ir ievērojams slogs ekonomikai un uzņēmumiem, kuri saskaras ar strukturāliem trūkumiem vai/un ir vairāk nepasargāti no ekonomikas krīzēm.

2.5. Procentu likmju kāpumam banku sektorā visā pasaulē ir bijusi spirālveida ietekme uz uzņēmumu un MVU likviditātes ierobežojumiem, jo īpaši attiecībā uz tiem uzņēmumiem, kas īsteno kādu ieguldījumu shēmu. Turklāt ne tikai nominālo procentu likmju pieaugums, bet arī procentu likmju atšķirības kropļo uzņēmējdarbības sniegumu, jo īpaši attiecībā uz MVU.

3. **Vispārīgas piezīmes par priekšlikumu regulai par maksājumu kavējumu novēršanu**

3.1. Augsto enerģijas un izejvielu izmaksu sarežģītā ietekme un aizdevumu atmaksa, kas nepieciešama saimnieciskās darbības uzturēšanai Covid-19 pandēmijas laikā, radikāli mainīja savlaicīgu maksājumu nozīmi, jo īpaši Eiropas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Lai gan publiskās iestādes un lielie uzņēmumi var diferencēt savu klientu un piegādātāju portfeli, MVU paļaujas uz ierobežotu klientu skaitu, finanšu apjomiem un rezervēm un darbojas galvenokārt reģionālā un vietējā līmenī. Tomēr pušu sarunu vešanas spēju atšķirība ir tikai viens no maksājumu kavējumu iemesliem – spēkā esošo noteikumu neefektīva izpildāmība ir galvenais šķērslis kreditoriem, kuri mēdz neizmantot savas tiesības, lai saglabātu savas darījumu attiecības ar parādnieku.

3.2. Situāciju vēl vairāk saasina ļoti augstā inflācija un tai sekojošais procentu likmju kāpums, kas mazina ieguldījumu apjomus. Situācija ar maksājumu termiņiem pasliktinās ekonomikas satricinājumu periodos, jo uzņēmumiem ir jānodrošina sava naudas plūsma un rezerves. Atšķirībā no lielajiem uzņēmumiem MVU ir ierobežota piekļuve banku aizdevumiem ([2]), tāpēc maksājumu kavējumi dažiem no tiem ir pagaidu finansējuma avots un palīdz tiem pārvarēt likviditātes nepietiekamību. Tāpēc EESK atbalsta Komisijas nodomu padarīt naudas plūsmas paredzamākas, bet pauž bažas par Komisijas ierosināto risinājumu.

3.3. EESK atzīst, ka kavētu maksājumu gadījuma raksturs ietekmē ne tikai uzņēmumu ikdienas darbību līdzsvarotu norisi. Maksājumu kavējumu kultūra, kas Eiropas Savienībā un dažādos sektoros ir atšķirīga, arī kavē uzņēmumu ilgtermiņa ieguldījumu plānošanu.

([1]) Eiropas Centrālā banka, Apsekojums par eurozonas uzņēmumu piekļuvi finansējumam no 2022. gada oktobra līdz 2023. gada martam.

([2]) "Delay now, pay later – why SMEs must not put off investing in innovation and greening" ("Kavējies tagad, maksā vēlāk – kāpēc MVU nedrīkst atlikt ieguldījumus inovācijās un zaļināšanā"), oecdcogito.blog.

3.4. Savā ietekmes novērtējumā Komisija atzīst, ka nav iespējams noteikt maksājumu kavējumu sociālās sekas ([3]). Tomēr šāda prakse kaitē gan mazo uzņēmumu īpašniekiem un viņu ģimenēm, gan to darbiniekiem, nopietni ietekmējot komunālo pakalpojumu, īres un kredītu maksājumus, kā arī viņu noskaņojumu un produktivitāti. Turklāt 2022. gadā 47 % *Intrum* aptaujāto uzņēmumu norādīja, ka ātrāka samaksa tiem palīdzētu pieņemt darbā vairāk darbinieku ([4]).

3.5. Pēc Maksājumu kavējumu direktīvas (Direktīva 2000/35/EK) pieņemšanas 2000. gadā un tās pirmās pārskatīšanas ar Direktīvu 2011/7/ES pierādījumi par negodīgu maksājumu praksi starp visiem iesaistītajiem dalībniekiem (publiskajām iestādēm, lieliem uzņēmumiem un MVU) kļuva arvien acīmredzamāki, jo īpaši attiecībā uz maksājumiem, ko publiskā sektora iestādes veic uzņēmumiem ([5]).

3.6. EESK atzīst, ka pašreizējā Direktīva 2011/7/ES gadu gaitā kopumā ir sevi attaisnojusi. Tā ir ievērojami veicinājusi maksājumu kultūras uzlabošanos, izpratnes uzlabošanos par šo jautājumu un godīgākas uzņēmējdarbības vides nodrošināšanu. Tomēr maksājumu kavējumi joprojām pastāv, un EESK atzīst, ka ir vajadzīga efektīva rīcība. Tāpēc EESK uzskata, ka ir lietderīgi izpētīt iespējas, kā uzlabot izpildi un maksājumu kultūru. Taču, tāpat kā jebkurām citām regulatīvām izmaiņām, tai vajadzētu būt saprātīgai, jo īpaši attiecībā uz privāttiesību noteikumiem.

3.7. Šogad vidējais maksājumu termiņš ir 41 diena B2B darījumos un 52 dienas publiskajā sektorā. Faktiskais maksājumu termiņš B2B darījumos ir 56 dienas, t. i., par trīs dienām vairāk nekā pagājušajā gadā, tomēr daudz mazāks nekā faktiskais maksājumu termiņš publiskajā sektorā, proti, 69 dienas. Tas ir skaidrs rādītājs, kas liecina, ka pastāv problēma ievērot saskaņotos maksājumu nosacījumus, nevis attiecībā uz pašu maksājuma termiņu ilgumu. Tāpēc EESK uzskata, ka Komisija ar savu priekšlikumu cenšas risināt jautājumu par ilgo maksājumu laiku, nevis maksājumu kavējumiem, ieviešot pārmērīgi ierobežojošus pasākumus, nevis uzlabojot pašreizējo izpildes sistēmu ar efektīvākiem noteikumiem.

3.8. EESK uzsver, ka maksājumu kavējumu nozīme dalībvalstīs un nozarēs ([6]) ir ļoti atšķirīga. Tāpēc Komisijai būtu sīkāk jāizvērtē iespēja grozīt spēkā esošo direktīvu un būtisku izmaiņu gadījumā drīzāk būtu jāizvēlas pārskatītas direktīvas (tā sauktā pārstrādātas redakcijas) iespēja. Tas novērstu ietekmi uz visām struktūrām neatkarīgi no to lieluma un spēku samēra. MVU ir vajadzīgi atvieglojumi, un jaunajiem noteikumiem vajadzētu būt vērstiem uz taisnīgākas vides nodrošināšanu šiem uzņēmumiem. Tomēr praksē ierosinātie noteikumi MVU mazinās elastību, ko tie pieprasa no saviem darījumu partneriem, un uzliks tiem nevajadzīgi stingrus nosacījumus.

3.9. Komisijas rīcībai, lai panāktu savlaicīgus maksājumus, nevajadzētu apdraudēt sarunās par līgumiem iesaistīto pušu iespēju vienoties par garākiem maksājumu termiņiem. Tāpēc EESK uzsver, cik būtiski šajās sarunās ir ievērot elastīgumu, nosakot maksājumu termiņus, un pauž nopietnas bažas par Komisijas priekšlikumu. Faktiski ierosinātais 30 dienu ierobežojums atceļ brīvību līgumu slēgšanā starp uzņēmumiem. Neskatoties uz to, ka uzņēmumu rīcībā pašlaik ir elastība – brīvība vienoties par maksājuma termiņu, tie maksā daudz agrāk nekā publiskais sektors, kuram noteikts 60 dienu maksimālais termiņš. Līgumu brīvības pārkāpšana šeit nešķiet pamatota un būtu nesamērīga attiecībā pret reāli sagaidāmajiem ieguvumiem.

3.10. Šajā saistībā EESK atsaucas uz Komisijas rīkotās atklātās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem ([7]), kuros nepārprotami secināts, ka respondenti (29 % respondentu) dod priekšroku pašreizējo maksājumu noteikumu saglabāšanai. Turklāt vairākas ieinteresētās personas, norādot "*Citas iespējas*" no pieejamajām, norādīja, ka tās ir pret līgumu brīvības ierobežošanu. Visbeidzot, atzīmējot minētā jautājuma izšķirošo raksturu, EESK atsaucas uz 2023. gada jūlijā publicēto Eiropas Parlamenta rezolūciju par MVU savienības stāvokli, uzsverot, ka ir būtiski risināt "*maksājumu kavējumu problēmu [..], vienlaikus garantējot līdzsvarotu pieeju, kas saglabā līgumu slēgšanas brīvību*" ([8]).

3.11. EESK piekrīt, ka preču vai pakalpojumu pārbaudes vai pieņemšanas procedūra nedrīkst pārsniegt 30 dienas no preču vai pakalpojumu saņemšanas dienas. Tomēr tā uzsver, ka dažiem uzņēmējiem tas radīs problēmas to preču tehnisko aspektu dēļ. Ir rūpīgi jāuzrauga nozaru pieeja, ņemot vērā dažu ekonomikas nozaru asimetrisko pakļautību riskam.

([3]) SWD(2023) 314 final, ietekmes novērtējuma 227. punkts, 58. lpp.
([4]) *Intrum* – Gadskārtējais 2022. gada ziņojums un Ziņojums par ilgtspēju. Ilgtermiņa kredītu pārvaldība stabilai ekonomikai.
([5]) Kā ziņo Eiropas Komisija, dažās dalībvalstīs publiskajām iestādēm rēķinu apmaksa aizņem vidēji 100 dienas, un maksimālais termiņš var ievērojami pārsniegt šo skaitli: "*Late payment: Commission refers Italy to Court of Justice for failing to ensure suppliers are paid on time*" ("Maksājumu kavējums: Komisija vēršas Tiesā pret Itāliju par to, ka tā nav nodrošinājusi piegādātājiem savlaicīgu samaksu").
([6]) Komisijas MVU darbības pārskata ziņojumā ir uzsvērts, ka dalībvalstīs pastāv nopietnas atšķirības pašreizējo Maksājumu kavējumu direktīvas noteikumu īstenošanā, uzsverot, ka maksājumu kavējumi kļūst par finansēšanas veidu ar nulles izmaksām. Dokuments ir pieejams: "Gada ziņojums par MVU 2022./2023. gadā".
([7]) Maksājumu kavējumi – ES noteikumu atjaunināšana.
([8]) TA(2023)0294.

3.12. EESK atzīst, ka viens no pašreizējās direktīvas galvenajiem trūkumiem ir tas, ka nav sniegta skaidra definīcija "redzami netaisnai" praksei un ka tiesām šāda definīcija ir jāinterpretē. Neskaidrais noteikums gadu gaitā ir radījis bažas, jo ar to ir uzņēmumiem saglabāta iespēja atkāpties no "atsauces" uz 30 dienām, ko *B2B* darījumos var pagarināt uz maksāšanas periodiem, kas ir garāki nekā 60 kalendārās dienas. Šajā saistībā EESK pieņem zināšanai Komisijas nodomu aizstāt šo koncepciju ar spēkā neesošas prakses sarakstu saskaņā ar ierosinātās regulas 9. pantu.

3.13. Tomēr no juridiskā viedokļa 9. pantu nav iespējams izpildīt. Iemesls ir tāds, ka nav iespējams atzīt praksi par spēkā neesošu, kā noteikts 9. panta 1. punkta d) apakšpunktā, t. i., "apzināti kavēt vai novērst rēķina nosūtīšanas brīdi". Turklāt saskaņā ar 3.9. punktu EESK uzskata, ka no 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta jāsvītro atsauces uz maksājumu termiņiem *B2B* darījumos, jo par to būtu jāvienojas vienīgi līgumslēdzējām pusēm.

3.14. Lai gan EESK uzskata, ka valsts izpildiestāžu ieviešana dos labumu, ļoti svarīgi būs nodrošināt to pareizu un efektīvu darbību. Tāpēc šādām iestādēm būs jādarbojas objektīvi un neatkarīgi un jāgarantē maksimāla konfidencialitāte, veicot gan uzņēmumu, gan publisko iestāžu komerciāli sensitīvās informācijas apstrādi. Līdz šim valstu iestādes nav nodrošinājušas, ka izpildes mehānismi darbojas pareizi, jo īpaši *G2B* (*government to business*, "valdība–uzņēmumam") darījumos. Tā kā ir pierādījumi tam, ka publiskais sektors pastāvīgi kavē maksājumus uzņēmumiem, EESK pauž bažas par valsts tiesībaizsardzības iestāžu izpildes spēju salīdzinājumā ar citām publiskajām iestādēm, kas pieder tai pašai pārvaldības struktūrai.

3.15. Daudzi sociālās ekonomikas uzņēmumi ir to ekonomikas dalībnieku vidū, kuri būtiski cieš publisko iestāžu kavētu maksājumu dēļ. Šis jautājums kļūst vēl aktuālāks, ņemot vērā, ka daudzos gadījumos šādu uzņēmumu vienīgais klients sociālās palīdzības, izglītības un apmācības pakalpojumu sniegšanā ir publiskais sektors. Ņemot vērā, ka šādiem uzņēmumiem nav privāta tirgus, tie ir īpaši pakļauti riskam, jo tiem attiecībā uz publisko iepirkumu nav alternatīvu.

3.16. Tā rezultātā maksājumu kavējumi ir viens no faktoriem, kas attur MVU no dalības publiskajos iepirkumos. Komisijas iesniegtie pierādījumi norāda uz savlaicīgu maksājumu trūkumu starp publiskajām iestādēm. Tāpēc EESK atzinīgi vērtē ierosināto maksājuma termiņu, kas *G2B* darījumiem ir 30 dienas. Publiskajām iestādēm būtu jārāda piemērs, jo tās ir būtisks partneris uzņēmumiem. Jaunā regula ierosina apakšuzņēmēju labāku aizsardzību publiskā sektora būvdarbu gadījumos, pieprasot, lai darbuzņēmēji sniedz pierādījumus līgumslēdzējām iestādēm (vai līgumslēdzējiem) par to, ka viņi ir samaksājuši saviem tiešajiem apakšuzņēmējiem. Tam būs milzīga ietekme uz piegādātājiem, kuri izmanto līgumslēdzējas iestādes maksājumus, lai veiktu maksājumus apakšuzņēmējiem.

3.17. EESK mudina likumdevējus apsvērt alternatīvus veidus, kā nodrošināt savlaicīgus maksājumus apakšuzņēmējiem, piešķirot publiskā iepirkuma līgumus, kas nav minēti 4. pantā. Prasība darbuzņēmējam maksāt saviem tiešajiem apakšuzņēmējiem pirms maksājuma pieprasījuma iesniegšanas vai tā laikā ir pretrunā mērķim nodrošināt, ka ikviens vērtības ķēdes dalībnieks samaksu saņem termiņā, kas nodrošina veselīgu naudas plūsmu. Kā formulēts Komisijas priekšlikumā, pastāv nepārprotams risks, ka darbuzņēmējs būs atbildīgs par darba priekšfinansēšanu. Lai garantētu tūlītēju samaksu apakšuzņēmējiem, EESK iesaka, ka galvenajam darbuzņēmējam būtu jāiesniedz deklarācija viena mēneša laikā, tikai sākot no brīža, kad no publiskās iestādes saņemts maksājums. Šādā deklarācijā ir jāapliecina maksājums apakšuzņēmējiem 30 dienu laikā pēc maksājuma saņemšanas no publiskās iestādes.

3.18. Jaunie noteikumi, kas iekļauti 5. un 6. pantā un pamatojas uz pašreizējās direktīvas 3. un 4. pantu, ir solis ceļā uz maksājumu tūlītējas veikšanas kultūru. Negodīga maksājumu prakse bieži ietver nepamatotu procentu ieturēšanu, ja tiek samaksāta pamatā esošā summa. Veicot procentu apmaksu kavētajiem maksājumiem automātiski, parādnieki tiks aicināti ievērot līgumā noteiktos termiņus. 5. panta 3. punktā ir noteikts, ka "[k]reditoram nevajadzētu būt iespējai atteikties no viņa tiesībām saņemt procentus par maksājuma kavējumu". EESK saprot mērķi mudināt MVU pieprasīt procentu maksājumu, tomēr pastāv arī bažas, ka, liedzot iespēju atteikties no šādām tiesībām, var rasties grūtības MVU kā debitoriem.

3.19. EESK uzskata, ka jaunajā ierosinātajā fiksētajā summā 50 EUR apmērā būtu jāņem vērā proporcionalitāte darījuma summai.

3.20. EESK piekrīt Komisijas aicinājumam dalībvalstīm mudināt MVU izmantot digitālos rīkus, lai atvieglotu maksājumu tūlītēju veikšanu un piekļuvi kredītu pārvaldības apmācībai. Tā kā MVU bieži trūkst finanšpratības un digitālo prasmju, dalībvalstīm būtu jāuzlabo sadarbība ar sociālajiem partneriem, kā arī tirdzniecības un rūpniecības kamerām, lai apkopotu paraugpraksi un apmācītu uzņēmumus un to darbiniekus šajā jautājumā. Ņemot vērā ierobežotos finanšu resursus, kas jāpiešķir šādām apmācībām, uzņēmējdarbības organizācijām būtu jāpiešķir atbalsts un līdzekļi, lai uzņēmumus apmācītu šajā jautājumā. Tas nebūtu jāuzskata par valsts atbalstu.

3.21. EESK pilnībā atbalsta 16. pantu un uzsver, ka ir svarīgi līdz minimumam samazināt pašreizējos šķēršļus, piemēram, to, ka ir sarežģīti ir uzsākt tiesvedību pret parādniekiem. Ņemot vērā šādas ilgstošas un dārgas tiesvedības, dalībvalstīm būtu jāmudina brīvprātīga mediācija, kā arī citi brīvprātīgas strīdu alternatīvas izšķiršanas (*ADR*) veidi, lai ātri atrisinātu maksājumu strīdus.

4. **Īpašas piezīmes**

4.1. EESK arī atzīst, ka Komisijas mērķim būtu jāparedz sistemātiska brīvprātīgu procesu īstenošana attiecībā uz elektronisko rēķinu piesūtīšanu un pārskaitījumiem, lai garantētu lielāku juridisko noteiktību, izmantojot elektroniskos pierādījumus. Tomēr, ņemot vērā nedrošos ekonomiskos pamatnosacījumus, ar ko pašlaik saskaras MVU, Komisijai un dalībvalstīm būtu jāatbalsta un jāveicina digitālo maksājumu prakses ieviešana. Turklāt tās ieviešanai būtu jāatbilst visu uzņēmumu iespējām. EESK iesaka veikt pakāpenisku ieviešanu, lai nodrošinātu, ka MVU rīcībā ir laiks iegūt zināšanas un finanšu līdzekļus, lai piekļūtu šādiem instrumentiem.

4.2. EESK atzinīgi vērtē Komisijas centienus novērst oficiālu datu par maksājumu kavējumiem Eiropā trūkumu un norāda uz nepieciešamību apmainīties ar paraugpraksi Eiropas līmenī, stiprinot ES Maksājumu kavējumu novērošanas centra lomu. EESK arī uzskata, ka novērošanas centram ir jāapkopo informācija un dati, ko periodiski sagatavo dalībvalstis sadarbībā ar valsts izpildiestādēm (vai citām kompetentām iestādēm), kā arī privātiem neatkarīgiem pētniecības centriem, lai novērtētu regulas efektivitāti. Jebkurā gadījumā tas nedrīkst radīt papildu ziņošanas pienākumu uzņēmumiem.

4.3. EESK uzsver priekšlikuma ārējo dimensiju. Stingri maksājumu termiņu nosacījumi varētu potenciāli ietekmēt komercdarījumus vienotajā tirgū un veicināt uzņēmējdarbības aizplūšanu ārpus ES. Būtu vieglāk sadarboties ar piegādātājiem no trešām valstīm, kuriem ir atļauts pieņemt garākus apmaksas termiņus. Tas varētu potenciāli apdraudēt Eiropas konkurētspēju, un no tā būtu jāizvairās.

4.4. EESK piekrīt, ka komercdarījumiem, kuru apmaksa jāveic pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas, būtu jāpiemēro tās noteikumi. Tomēr šis noteikums būtu jāpiemēro tikai tad, ja attiecīgais līgums parakstīts pēc tā piemērošanas dienas. EESK uzskata, ka tas ir nepieciešams, lai gan uzņēmumiem, gan publiskajām iestādēm nodrošinātu stabilu pāreju no pašreizējā tiesiskā regulējuma uz regulā ierosināto regulējumu.

4.5. Publiskā sektora maksājumu sniegumu privātā sektora darbuzņēmējiem uzrauga, analizē un periodiski pārskata, ne tikai pamatojoties uz valstu programmām un reformām, bet arī plašāk iesaistot sociālos partnerus un tirdzniecības kameru pārstāvjus ietekmes novērtējumā un augšupējā un lejupējā novērtēšanas procesā.

4.6. Sociālo partneru un tirdzniecības kameru loma, izstrādājot atbilstošus rīkus plašākas sabiedrības apmācībai un izglītošanai par finanšu jautājumiem, instrumentiem un citām procedūrām, kas palīdzēs veicināt finanšpratību, varētu būt nozīmīga, jo tie labāk pārzina savu nozaru vajadzības un trūkumus.

Briselē, 2024. gada 17. janvārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētājs

Oliver RÖPKE